

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

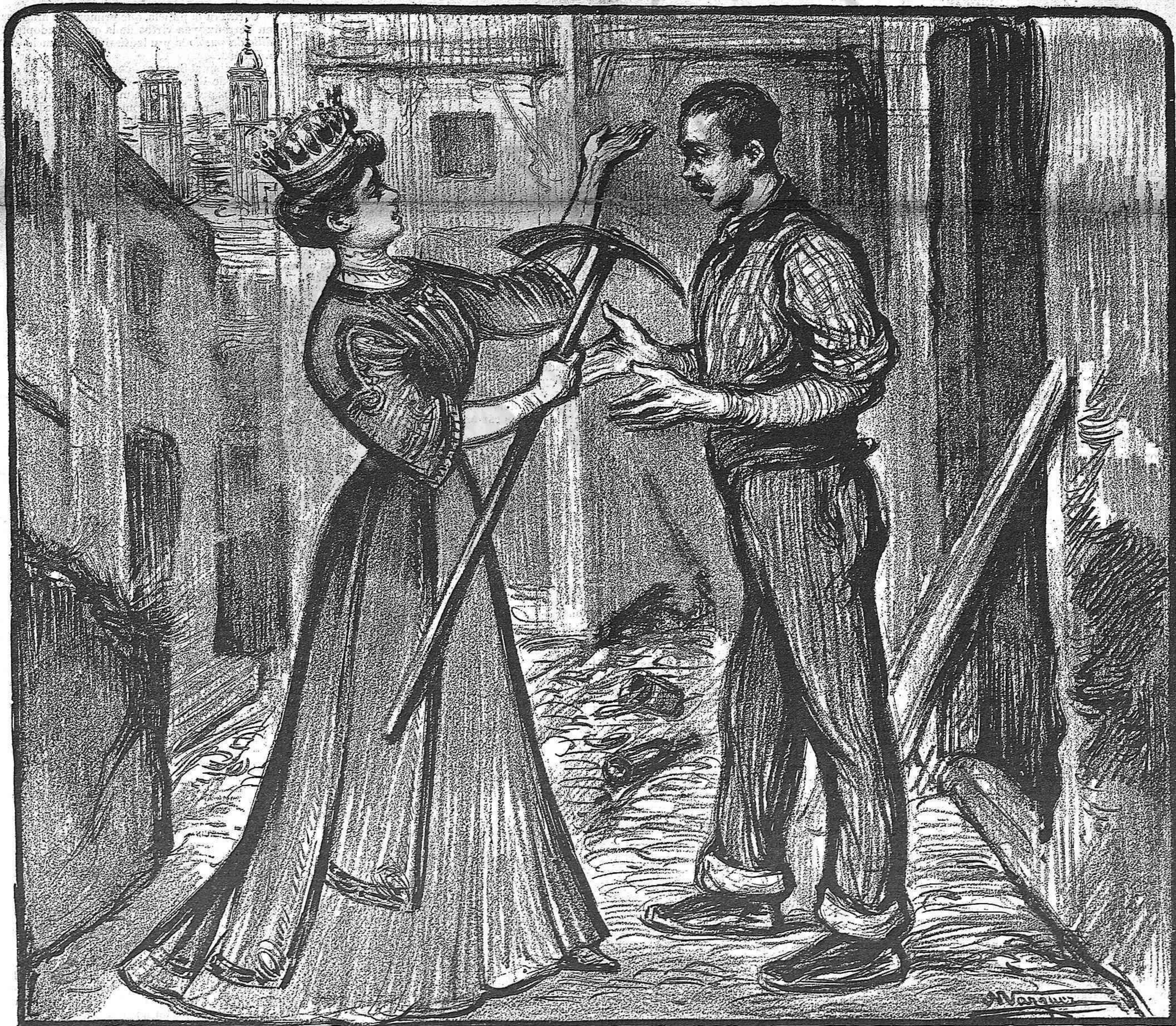
AQUEST NÚMERO 10 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagós)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA, pessetas 1'50.—EXTRANGER, 2'50.

El gran moment

—Té, comença la Reforma de la vella ciutat. L' obrer ab el seu esforç intel·ligent, més que 'l capital ab el seu or, es qui ha de fer-la.

ELS OBRERS Y LA REFORMA

No s'han comensat encare les famoses obras de Reforma del casco antich, y ja hi ha a Barcelona numerosos treballadors forasters qu'esperan ab ansia la inauguració, creyent trobar en ellas feyna segura y per dias.

L'altre vespre va demanarme caritat un pobre aragonés.

He vingut aquí—va dirme—atret pel anunci de la Reforma. Y com que m trobo ab que encare no s'ha comensat res, me veig obligat a molestar a la gent...

—Es a dir qu'heu vingut pera treballar en las obras?... ¿Y qué sabeu fer?

—Cavar, trajinar terra, portar mahons a coll... qualsevol cosa: la qüestió es guanyarse la vida...

Convé que aquest grave aspecte del problema barceloní sigui seriament estudiat pels directors de la gran empresa de la Reforma.

Si las obras que ara s'van a empendre, a més d'embellir la població, han de servir pera donar feyna als milers de treballadors que mesos ha están aquí en vaga, cal que ls primers qu' en ellas trobin ocupació siguin els treballadors barcelonins, es a dir, els que ja de temps resideixen en la nostra ciutat.

Perque, si la invasió forastera vé a agravar l'actual crisi, ¿qué succehirá? Que ls jornals, abundant la oferta de brassos, baixaran de preu y que lluny de remediara la Reforma la situació dels obrers barcelonins, ells y ls forasters se moriran de gana, donchs de la competència no pot resultar-ne altra cosa que l'malestar y la ruina de tots.

Ara que s'hi es a temps, cal pensar-si ab aixó. Quan las cosas estessin espalladas potser seria tart pera intentar adobarlas.

La justicia y la rahó natural ens donan feta la fórmula:

Mentres aquí hi hagi treballadors en vaga, no ha de venir-ne cap de fora. Quan tots els nostres obrers estiguin ocupats, ja ls avisarem als forasters.

PIF-PAF

La tornada del Sr. Maura

TORNA l'President del Consell de Ministres ab el jefe del Estat. Y com que la tornada es un fet del que tot Barcelona n parla, n hem de parlar per forsa, molt més quan haurá de tenir transcendencia política. Y no dirém una paraula del rey, perque com a rey constitucional es irresponsable y a la política no hi deu haver d'intervenir pera res.

Primerament, s'ha de senyalar el cas curiós de l'anada del jefe del govern, en viatge oficial, a una provincia qu'es fora del territori constitucional de la nació. El cas, més que curiós, es únic a tot Europa, d'un primer ministre que acompanya al jefe del Estat a una regió privada de las libertats del estatut nacional.

Als païssos veritablement constitucionals, aquesta privació, petit estat de siti, implica comensament de guerra civil. Fora d'Espanya, es segur que no ho entendrán pas. «Si no hi passa res, —se preguntaran els estrangers civilisats— ¿per qué suspèn la Constitució? Y no hi deurá passar res, quan se fa'l viatge.» Ja hi pot donar la diplomacia del ministre d'Estat tants toms com vulgui, que ls embaixadors no n treuran l'aygua clara.

«Cosas de España» dirán als governs que ells representan, y renunciarán a comprendre. Precisament el viatge té relaciones, job, molt petitas, ab l'extranger. Y si ls hostes s'entossudeixen a preguntar com s'explica la contradicció, el Sr. Maura no tindrà més remey que felshi saber la quebra del Estat, forsat a sortir-se de la normalitat legal, perque ab la llei restricta no hi sab governar, y fent pagar a Barcelona la pena que ell se mereixia per inepte. Llavors potser l'extranger se recordará d'un cas de suspensió de garantias al seu país, a Trieste, anys enera, per la vaga general. Y advertirá que, tot sent l'Austria un Estat molt més autoritari que l'Espanya—al paper— fou la Dieta imperial la que autorisá al govern pera la dictadura dins d'un plasso fixo; y que, al finir, se li van exigir comptes del ús que n'havia fet, y s'va sumariar a un oficial per haver fet tirar a la tropa contra ls obrers. El Sr. Maura deurá dir, llavors: «Cosas de Austria...» y mudará de conversa.

Fora d'aquesta curiosa observació, l'aspecte internacional del viatge no té, pera nosaltres, cap interès. L'aspecte polítich, encare que s'amagui, ja es un'altra cosa. Coincidint ab la institució del vot corporatiu que acceptan els conservadors solidaris y antisolidaris, ¿qui sab si el Sr. Maura s proposa una concentració conservadora a Barcelona, es a dir a Catalunya; substancialment conservadora, es a dir monárquica? Com que han passat els temps de las argucias y de las embusterias, hem de dir que l' senyor Cambó afirma la ignorancia dels regionalistas per lo referent al viatge. Consta. Pero consta també que quan n'han estat enterats, no se n'han inhibit ni s'han retirat pera fer ostentació de la neutralitat que proclaman respecte de la forma de govern. Mentres els conservadors-fantasmas, els conservadors de qui-sab-quan, ajudavan al governador civil, els senyors Durán y Ventosa y Rogent—regidors de la Lliga—tractavan de retardar la inauguració de la reforma urbana, senyalada pera dilluns, a fi de que presidís la festa'l jefe del Estat. Aixó es lo públich, com es públich el disgust del arcaide de Real Ordre, per no haver-ho conseguit. Ara, lo que sota má s'fassi pera'l bon éxit del viatge, ja serán amatenents, els que hi intervinguin, a no divulgarho. Per poch

que se'n esbrini, hi ha tants motius de temensa que ls indicis se tornan probabilitats. Es hora de prevèureho y de prevenir-se. El vot corporatiu, ja ningú n dubta, portará una dominació exclusivament conservadora al Ajuntament y a la Diputació Provincial. No cal pas pensar ab una majoria obrera y republicana al Ajuntament corporatiu, y al hivern que vé, Barcelona serà sotmesa a un govern municipal, poder executiu deslliurat de la fiscalisació permanent del Consell de regidors, delegat de la Lliga, perque haurá de ser homogèni. La llei d'Administració Local ho establirà expressament, com si fos feta al gust de la Lliga de Catalunya.

¿Qué hi diuen a n'aixó ls republicans? Per ara, res; després serà massa tart.

Menos mal, si la dominació conservadora catalana mantingüés una certa independència dels partits ministerials. L'agravació la porta tot seguit el viatge del Sr. Maura. Si fa la concentració monárquica—ab els vells conservadors, que per lastre ja són bons —hi haurá inevitament «combinacions» pera enfortir el govern central. Si'l Sr. Maura ha posat tan bona cara als conservadors de la Lliga, no ha sigut més que pera servirs-en; es natural. Considereu lo que aquestos tractes signifiquen; la influencia corruptora de la política gubernamental d'eleccions falsas, de credencials, canongias, influencias pera condonar multas y per'alcansar concessions, etc.

Tornaríam als temps del cacich de la Plassa Real, sense tantas armas pera bàtrel. Si fos qüestió senzillament política, competencias de personas pera manar y figurar, no valdría la pena de parlar-ne tant. Els liberals democrátichs seguiríam pel dret el nostre camí; la situació es més alarmanta pel paro que la dominació conservadora imposaría a las reformas socials que ns apremian; de las quals dependeix la salvació del nostre poble. Cal estar previngut, donchs, si queda un nucli d'homés que pensin anar endavant sense etzaguelladas ni transaccions.

Aixó es lo que pot sortir dels elements coneguts. Ara, volguer fixar lo que té de succedir es una ximpleria en las evolucions polítichs y socials, plenas d'incógnitas al moment en que un las estudia; tanta ximpleria com anunciar el temps de la senmana entrant ab las observacions meteorològicas.

El viatge del Sr. Maura n té molts d'incógnitas. Bé prou que ho sab ell mateix. Y no es ell sol qui las ha de resoldre.

MAGÍ PONS

Pera la nova Barcelona

Diuen que'l número pròxim de LA CAMPANA DE GRACIA estarà dedicada a la reforma que ha de fer de Barcelona una meravellós y espléndida ciutat. An aquesta Barcelona cal, donchs, que jo dediqui'l meu article d'avui... ¿I que pué dir-ne, que no hagi dit ja? Vosaltres, els qui tot sovint me feu l'honor de llegir-me, sabeu que la meya ànima sencera, les meves potencies, el meu ésser mateix, tenen una sola deriva, un sol nom; i aquest nom és Ciutat futura... Jo no he tingut el goig de poder assistir a les conferencies evocatives d'en Jaussely; més, tal volta per la mateixa imprecisió am que conec l'admirable videncia d'aqueixa pre-existent Barcelona, puc revestir-la d'una fantasmagoria més pura i més esperitual. Tota la meya oda, pobra com a meya, però meya, a la Ciutat futura, canta en el meu interior, a l'hora present, com a homenatge a la Barcelona del porvenir.

Un dia, pera mi ben agradable, vaig rebre l'encàrrec de portar la veu, en la Casa de la Ciutat navida meya, pera celebrar l'enderroc d'unes opresores muralles i saludar joiosament la visió de la nova i futura ciutat que s'assentarà en aquells afores incorporats de bell nou a la vella ciutat-mare... ¿Qué no podria dir avui, donchs, en que no's tracta ja d'una modesta i matiarcal urbitació, sinó de l'encarnació plena de la ciutadania catalana?

Jo celebrot poder definir-ho aquí, en aquest periòdic tant sana i llegitimament popular. Nosaltres hem dit: Ciutat. ¿I que vol dir Ciutat? Com en el concepte bíblic Jerusalem, Ciutat té dues capdals accepcions: l'esperitual i la material. Si l'esperitual encarna i personifica la pensosa i lenta selecció per la qual la planta-home va florint en tota la depuració de la seva essencia, la material és la concreció d'aqueixa força en materia visible, en bellesa d'estatua, en urb. La ciutat esperitual neix d'una corrent que va de fora a dins, és dir, que concreciona i congria, que senyala i excepta'ls homes d'entre la massa, pera que construeixin l'urb. La ciutat material, en cambi, crea una corrent de dins a fora, una irradiació, per la qual totes les idees motrius del món s'espargeixen i difonen desde'l gran fogar, atraient a si'ls esperits dignes de completar-la, perpetuar-la i enaltil-la.

Ah! Si'l càntic a la futura Barcelona pot ésser un cant de victoria o un epitalami, per altra part no hi ha dubte que pot ésser també una elegia, ja que nosaltres no hi espandirem la nostra vida, no hi difondrem el nostre pensament, no hi fruïrem el nostre amor, en aqueixa ciutat. Però... ¿què? ¿No hi vivim ja desde ara, am tota prescencia, en els casals de la fantasiada Barcelona? ¿No anem vagant per les seves vies? I ademés ¿no és tota ella un monument erigit a la nostra memoria? Perquè nosaltres no'ns haurem aferrat, com a enfadosos erudits, a la patina de les a tuals parets rònegues, ni haurem adorat, com a vells fetixes, els pobres arcs derruïts de les antigues ciutadel·les. En cada mur que s'alci, lluirá, il·legible tal volta pera'ls profans, una inscripció que de nosaltres parli. L'imatge nostra s'enmotllarà en la pedra viva dels torreons que pujin, i desde la nostra tomba un efluvi de vida anirà al soroll de les places que's circondin, i el nostre padró de concitadania s'inscriurá en la llista dels seus habitants, que no'n seran ja'ls fills, sinó'ls pares. Les velles acrópolis alçaven fortaleses sinistres; les noves acrópolis alçaran la Bellesa Poliada d'una Dona simbòlica, suavisant am la seva nuor la masculinitat de

les xemeneies fumejantes. Les velles catedrals que tenien tombes per arrels i agulles de pedra per remat, s'assentaran sobre terra feconda i remataran en fars de llum. I en la taula dels seus Dotze, en loc d'Apòstols o de Pars, descendran a lluir, novament, els Dotze signes del zodíac, desde'l cel amic. Nosaltres, que ja haurem estat contertulís de les passades i presents seleccions, serem encara, més enllá de la mort, contertulís de les venidores.

Barcelona futura, que seras Catalunya sencera i seras una integrant del món, urbs et orbis; que tornarás a espargir una aura, propia per totes les mars senyorejades, en l'halé de foc de les teves naus, en aqueixa alta i eterna harmonia de navegació, de treball, de bellesa i d'imperi, que'ls imbecils no comprenen; jo endreçó desde avui una salutació al comici dels teus ciutadans.

Avui, en el dolç abandonar-me a la fantasia d'aquesta Barcelona, girava jo una mirada a l'història del nostre esforç de catalans, prompte a infantar una Barcelona encara, després de la Barcelona mig-evale que té per obra la Seu, i de la Barcelona renascuda que té per obra l'Aixamplament; i pensava: en l'art nostre, obra de les nostres mans, s'hi transparença, inconscient, aquest elevar-se que a tots ens aristocratiza i dignifica. No és la novela l'epopeia dels nostres temps? Doncs la novela catalana que comença per ésser el ruralisme arcaic i florasca, mixte de tradició i forania, i seguí ésser la novela ciutadana plebeia o menestrals, pera esdevenir després la novela ciutadana burgesa, la novela rural naturalista, o feta desde la ciutat, i que arribarà a ésser novela ciutadana d'aristocracia de classe, si les velles castes no agonissessin, esdevindrà, per fi, novela ciutadana d'aristocracia esperitual, novela d'una selecció que torni a ésser creadora i fabricadora continua de ciutat; és dir, història; més encara, alta antropologia, estudi d'aqueixa suma facultat de l'home que consisteix en fer ciutats. Direm politogonia, generació de ciutats, com hem dit teogonia, generació de Déus. Maria de Bell-lloch i Bosch de la Trinxeria; després Pitarrá, Vilanova; després Oller, Pin; després Víctor Catalá, Bertrana; després... ah, quan un nom d'escullit sia cridat a cantar la ciutat-senyora, la ciutat-poble i no la ciutat-familia ni la ciutat-plebs! La llum, vinguda de fora, dels homes i dels cels, pera fer-se urb, s'espargirá desde'l urb sobre'l cel i els homes, pera batejar-los de ciutat.

GABRIEL ALOMAR

P. S.—Sóc l'home més distret del món. En l'article anterior, no poguent corregir les proves, vaig cometre una ben important errada. On diu: «Ja des-cortesia», en aquesta Espanya on la ciutat és la cort, equival a l'urbanitat, és clar que ha de dir: «la cortesia», etc.

RELIQUIAS

LA Barcelona vella, la ciutat dels recorts y de la fosca, el barri silenciós y clàssich de las tradicions, aquell vehinat tan admiràbilment descrit pel malaguanyat Emili Vilanova, está a punt de rebre una forta y definitiva sotragada.

Ab motiu de las obras de reforma interior, va a sofrir una amputació terrible que la deixarà sense ànima, que li anulará tota personalitat, esborrant-li el relleu característich.

Una sola obertura, la Granvia A, se li menjará una porció de carrers, plassetas y carrerons que desapareixerán per sempre més, víctimas inmoladas en aras de la ciutat ideal, de la ciutat futura. Y ab ells desapareixerán innumbrables joyas d'art, preuades reliquias de carácter històrich que en els frontispicis y en els interiors de algunas casas existeixen y que restan encare avuy desconegudas pera la majoria dels barcelonins que passen sols d'esquivalent pels carrers estrets y no saben badar sinó a la Rambla.

Mes si tot aixó está a punt de desaparèixer enrunat, soterrat per l'enderrocament de tanta casa vella, no es menos cert que ab l'obra destructora dels picots y els magalls se posarán al descobert infinitat de pous de inmondicia, recóns miserables, y veritables caus de infecció.

Per aixó fóra bó que'l nostre batle, ademés de interessarse com fá pera la conservació gráfica d'aqueixas bellessas arquitectónicas, d'aqueixas reliquias artísticas monumentals qu' están en perill de mort, se preocupés també seriosament dels esforços preventius higienichs que's necessitan indispensablement pera contrarrestar la immensa onada de emanacions malsanes que, al descobriren-se certs llochs, amenassan inondar al vehinat que habita en el cor de la capital.

Prénguis exemple de lo ocorregut a París no fa pas gayre temps: A París van enderrocar també alguns carrers antichs, al objecte de airejar y donar llum als vehins de un dels vells quattiers. Anaren tirant casas a terra, fins que li va tocar el torn a un rónech convent de monjas, conegut per l'Abbaye-au Bois. L'edifici era plé de detalls d'ornamentació artística, obras esculptòricas de veritable mèrit, baixos relleus, frisos, columnes, etc. Una brigada de obrers, dirigida per un tècnich mestre d'obras, anava descobrint aquestas joyas d'art, aquestas reliquias de inestimable valor, ab gran satisfacció de tothom, quan heus aquí que, ab arribar als fonaments y ab obrir ab violencia una de les galerias subterránias que en el convent hi havia, els treballadors varen tenir que recular precipitadament degut a las asfixians emanacions que d'aquella cripta eixian. Ningú s'explicava aquell terrible foc d'infecció que durant centenars d'anys dormia en aquells magatzems de femta, y per més que'l rector de la parroquia més pròxima va jurar y perjurar que las monjas d'aquella abadía estavan en olor de santetat, els fets demostravan tot lo contrari. Las monjas abocavan tot temps a las catacumbas lo que la Mutua de Propietaris se cuida de recullir y els pagedos tenen en tanta estima pera la ufanor de las cols, ¿y aquells dipòsits no s'havien buydat may!

La casa Richer, que es una agència que conta ab excelents materials higienisadors, va estar unes tres setmanas pera netejar completament tanta poque-

ria, que hauria pogut ser causa de una epidemia a no haverse procedit ab energia y prestesa.

Prénguis exemple, donchs, de lo ocorregut a París y al mateix temps que's pensa en las reliquias que ab las obras de la Reforma desapareixerán pènsis també en la epidemia que pot aparèixer. Provehéixis la secció de Higiene de bonas mangueras y bons desinfectants, y el qui hi tinga deber no oblidí que la salut pública es, de totes las reliquias, la millor y la més digna de respecte.

JOAQUIM AYMAMI

om era d'esperar, el meeting solidari celebrat el passat diumenge a Alicante va resultar un acte brillantíssim y de gran transcendencia.

Catalunya, al portar a aquella hermosa regió el clam redemptor que del seu pit generós s'escapa, ha demostrat quant la calumnia els que per ignorancia ó per malícia la taxán d'egoista y absorvent. Catalunya vol salvarse, sí; però vol salvarse junt ab todas las regions germanas, víctimas com ella del jou del centralisme y d'una administració arcaica, inepta y corrompuda.

Varen pendre part en l'acte, que tingué lloch en el teatro Principal, els diputats Srs. Soriano, Corominas y Miró y ls oradors Srs. Clement (organizador del meeting), Gimeno, Galán, Tapia y Pérez Pastor. No ns es possible reproduhir els discursos, tots ells eloqüents, tots vibrants y tots encaminats a fer comprendre al poble alicantí lo qu'és la Solidaritat y ls immensos beneficis que d'aquest grandióssim moviment, iniciat a Catalunya, poden esperarse'n.

La llevor está sembrada. Poch ha de tardar a veure's la florida.

Visca la Solidaritat alicantina, germana de la catalana!

Certa era la noticia, que primer que ningú sapigué en Lerrox y en virtut de la qual va adoptar el cavallito del pueblo la prudentíssima precaució de fugir a Fransa.

El Tribunal Suprem, confirmant el fallo de l'Audiencia de Barcelona, ha condemnat a don Alejandro a dos anys y quatre mesos de presiri.

Si nosaltres fossim com ell, al recordar que quan nostre director fou també condemnat per un delict de imprenta don Alejandro va ferhi la mar de broma y que al sortir de la presó, a consecuencia de l'amnistia votada per las Corts, va dir en el seu periòdic que aquell perdó sols havia favoregut a criminales vulgares y a infames separatistas, avuy li tornariam rihent la pilota, repetint y aplicant-li las frases y ls conceptes despectius que llavors va dedecarnos.

Pero com nosaltres ab l'amigo del pueblo no hi volem tenir la més petita semblansa, al donar al lector la noticia de la seva condemna, tenim la noblesa de fer constar que no ns en alegrem gens.

Pera la senmana entrant está anunciada la visita del rey.

¿Quina feyna se ls gira als deu ó dotze monárquichs que, tirant llarch, deu haverhi a Barcelona!

Com es natural, acompanyant a don Alfonso, vindrá l'incommensurable Maura.

¿Lástima que també no vingui en La Cierva!

¿Els porters, elevats per ell a la categoria de personatges, anirán segurament a saludarlo en corporació, el nombrarian porter honorari y hasta potser li dedicarian un banquet a la Font del Gat.

Com una delicada alusió a las gatadas qu'en l'assumpto de las bombas ha fet l'insigne ministre.

Avansan activament els treballs preparatoris del Congrés Catalá de la Joventut Republicana que, com saben nostres lectors, ha de celebrarse en aquesta ciutat els dias 18, 19 y 20 del pròxim Abril.

De la importancia que aquest Congrés ha de tenir ne respón la llista dels temas qu'en ell haurán de discutirse y ls noms dels ponents.

Perá que ls lectors puguin ferse'n càrrech, la reprodühim a continuació:

«Relacions de l'Iglesia y l'Estat». —Don Antoni Marsá.

«Aspecte social del problema religiós». —Don Gabriel Alomar.

«L'ensenyansa y educació social». —Don Lluís de Zulueta.

«Organisació de l'Estat». —Don Joaquim Salvatella.

«Acció dels partits polítichs». —Don Amadeu Hurtado.

«El problema catalá». —Don Arnau Martínez Seriná.

«El feminisme y la societat». —Don Diego Ruiz.

«La qüestió agraria». —Don Félix Griera.

«Militarisme y antimilitarisme». —Don Laureá Miró.

«Acció de la joventut dintre de l'actual movement y en especial de la liberal y republicana». —Don Eduard Marquina.

«Legislació del treball». —Don Jesús Calvo.

«Organisació social del treball». —Don Baldomer Tona y Xiberta.

«Estudi crítich del movement obrer contemporani». —Don Antoni Rovira y Virgili.

«El sufragi universal». —La Joventut Republicana de Lleyda, y en representació d'ella, D. Manuel Soldevila.

«Cooperativisme». —Don Miquel René.

«Evolució y Revolució». —Don Carles García Anné.

En junta celebrada el dissapte a Madrid pera la minoria parlamentaria de la Unió Republicana, s'acordá per unanimitat que'l día 20 del vinent Maig se reunexi l'Assamblea del partit.

Al mateix temps, varen ser ratificats els poders de la Comissió executiva, composta dels Srs. Labra, Montes Sierra, de Buen, Pedregal y Rodrigo Jimeno, baix la presidencia del Sr. Azcarate, y s'resolgué que siguin ells els que organisin y preparin tot lo necessari pera portar a cap dita Assamblea.

El bateig de la Reforma

EL CAPELLÀ (llegint:) —En nom del Art, de la Higiene y del Treball...
EL GOBERNADOR (desde la porta:) —¿Pero que no esperan al padrí?

En Joanet Franco, com li diuen els madrilenys al ministre de la Governació, es el primer alarmista d' Espanya. Ara té manat que no 's permeti parlar per telèfonu ni per telègrafu del viatge del Sr. Maura y del rey á Barcelona. Y la censura talla á dojo qual-sevol despaig, aixís que troba juntas las paraulas «rey» y «Barcelona». La plana de partes dels diaris sembla un garbell, de tantas clarinas com se quedan ab els punts suspensius. Y, es clar, cada hui hi posa lo que la fantasia li sugereix. Oh, y aixó no es res; como quién quita la ocasión quita el peligro, el ministre pensa suspndre las conferencias telefónicas. Será el govern de las suspensioes. Mentrestant, del ministeri de la Governació s' envian telegramas oficiales á las provincias ab las noticias que li convenen al Sr. La Cierva, tendenciosas ó falsas. Exemple: quant el Sr. Osma tenia acceptada la dimissió de ministre d' Hisenda, oficialment se manava que 's desmentís.

Ja qu' está decidit á quitar la ocasión, ¿perqué el ministre no priva que corrin automòvils? Com á per- rill, no pot ser més evident.

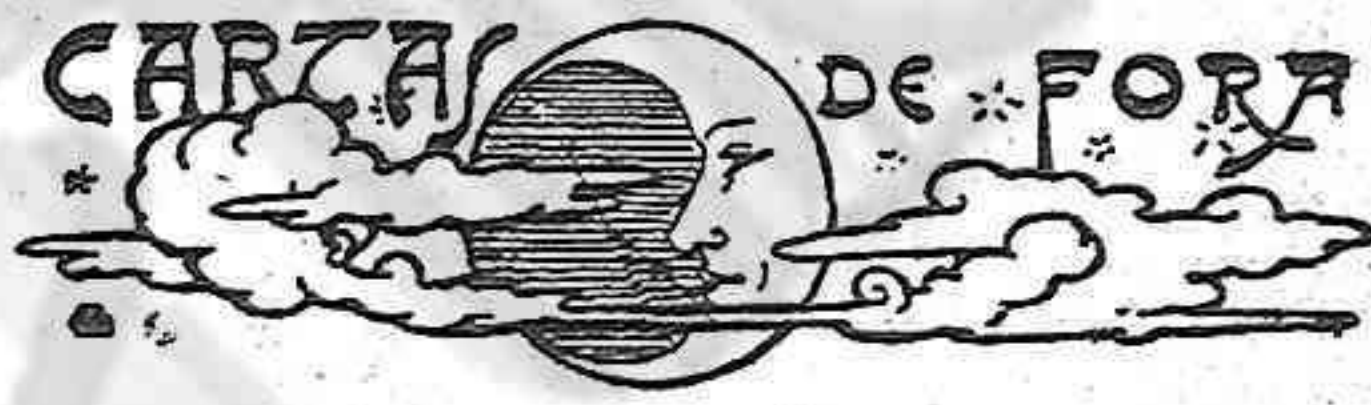
Lo qu' es que sense automòvil, el Sr. Maura no podria repetir sas celebradas desaparicioes. Anys enera, véyam al teatro la sorprendente desaparición de una señorita; ara no es menos sorprendente la desaparición del Presidente del Consejo. Surt al carrer, puja al automòvil, se tapa la cara y... ja no hi es. Si vingúes la Revolució, que no vindrá, s' ho trobaria de segur tot desembrassat; el govern, ab la gran práctica del amo, se fondria com un bolado. L' automòvil, y apa á Fransa, ó á Portugal. ¡Lo mal es que en Maura torna, y tornará!

No calia ser profeta pera endevinar la... pasterada del Sr. Moret que ja preveyam temps há, respecte á la ley d' Administració Local. Ell no vol de cap manera el vot corporatiu, pero ajuda á ferlo passar. Es el mateix home de la Lley de Jurisdiccioes, que tampoch la volia de cap manera, y ens la va portar. Casi valdria més que el Sr. Moret se mudés l' etiqueta de lliberal per la de reaccionari. Potser aixís votaria ab els republicans. ¡D' aixó 'n dich homes! ¡Y aixó es govern d' Espanya!

El capitá d' infantería Sr. Landina, ha presentat un' instancia pera que 's concedeixin honors de ca-

pitá general á la Verge del Pilar per haver estat la verdadera capitana y gobernadora de Saragossa sitiada pels francesos.

Haventhí aixís un precedent, tant se valdria que 's donés també l' entorxat al general Weyler. Al menos no cobraría.

MALGRAT, 2 de mars

¡Pobres forners, qué n' están d' espantats! Una cooperativa de pá, posada pels terrassans y obrers, els acaba la feyna. Temps enera, quan la cooperativa no admetía més socis, ells se creyan els amos. S' uniren tots ells, firmaren un document compromentente, en el terme de deu anys, (baix pena d' una forta multa, imposada per ells mateixos) á no donar pá á cap parroquia que, devent quartos, cambis de forner, y altres cosas per l' estil. No contents ab aixó, anaren á trobar á las «farineras», dihéntlasi que no servissin farina á la cooperativa, en cas contrari ells se 'n separarian, fent lo mateix ab els llenyaters; además no han parat fins que han lograt fer imposar una matricula á dita cooperativa. Pero, á pesar de tot, la cooperativa ha obert un' altra llista, y ara resulta que té dos forns en lloch d' un.

Ja ho veyeu, malgratenchs, com, estant units, poch hi valen las martingalas dels nostres contraris.

MONISTROL DE CALDERS, 1 de mars

El burinot d' aquest poble no sab cóm enredar als pagesos, y todas se las pensa. Ara lloga unas máquinas agrícolas y, á espaldas dels adelantos, está fent un bonich negoci. ¡No 'n tenía prou ab la cooperativa que va fundar? Y á fé que no dona poch que parlar la tal cooperativa, ab son reglament absolutista!

¡Obriu l' ull, vehins de Monistrol, qu' en els temps que correm, no val á badar!

SITGES, 3 de mars

S' ha batejat civilment á una nena. El mossen gros volia impedir la cerimonia y, sort de la valentia del conegut lliurepensador Joseph Miró. Veyent els aucellots negres que res podían treure'n, van comensar á bramarse de la trona, bescantant als socialistas, republicans, etc.

Doctor Ferrán: Arriba, que aquí s' hi pot lluhir. Li recomanem aquest cas d' hidrofobia fulminant.

LLORET DE MAR, 23 de febrer

A l' edat de 74 anys acaba de morir en aquesta vila el

qu' en vida fou conseqüent republicá y lliurepensador en Llorens Gallart y Massó.

El seu enterro, que fou purament civil per voluntat expressa del finat, va ser una verdadera manifestació de dol. Al donar sepultura al difunt, el company Vilá Prats doná las més expressivas gracias á la nombrosa concurrencia, posant en claretat de conceptes, las virtuts cívicas que l' adornavan. Sigueren dignament representats en aquest acte d' emancipació, el «decano» dels lliurepensadors lloretenchs en Joseph Artau y Coll, el Centre de Unió Republicana, Junta municipal republicana, Agrupació Lliurepensadora Pacifista, comissions de Blanes y altres que sentim no recordar. A la desconsolada familia el nostre més sentit pésam per la irreparable pérdua que acaba d' experimentar.

La Reforma

El picot á la má dreta y uns papers á l' altra má, la Reforma desitjada s' acaba de presentá.

—¿Es aquí que hi ha un gran poble que vol no sé qué de mí?

—¡Ab quín anheli la esperavam!..

Sí, senyora, sí; es aquí.

Ja vé la Reforma per la vía A.

¡No li poseu trabas!

¡Deixeula passá!

—Esplicuevos; ¿qué us fa falta?

—Ho dirém en un sol mot, tan eloqüent com exacte:

no tenim ré; ens falta tot.

El Sol se 'n queda á las golfas,

la porquería 'ns consumim...

¡Volém espay! ¡Volém aygua!

¡Volém ayre! ¡Volém llum!

Ja vé la Reforma per la vía A.

¡No li poseu trabas!

¡Deixeula passá!

—Tot aixó puch jo donárvosho y tot vos ho donaré.

¿Veyeu aquests plans que porto?

¿Els veyeu? Mireulos bé.

Carrers amples, amplas plassas,

tal com l' higiene avuy vol; vida á dojo, intensa y pura; per tot ayre, per tot sol.

Ja vé la Reforma per la vía A.

¡No li poseu trabas!

¡Deixeula passá!

—Gran renom té Barcelona de poble espléndit y rich, pero, ¡dongui una mirada al través del casco antich! Veurá quinas tristas pilas de seculares construccions y quín laberinto infame de carrers y carreróns.

Ja vé la Reforma per la vía A.

¡No li poseu trabas!

¡Deixeula passá!

—En lloch d' aquests casals sórdits, sobre aquest terreny humit, jo hi faré palaus magnífichs de jaspi y mármol brunyit. L' Art m' ajudará ab sas galas, la Riquesa ab el seu or, l' obré ab els seus punys de ferro, la ciutat ¡ab tot el cor!

Ja vé la Reforma per la vía A.

¡No li poseu trabas!

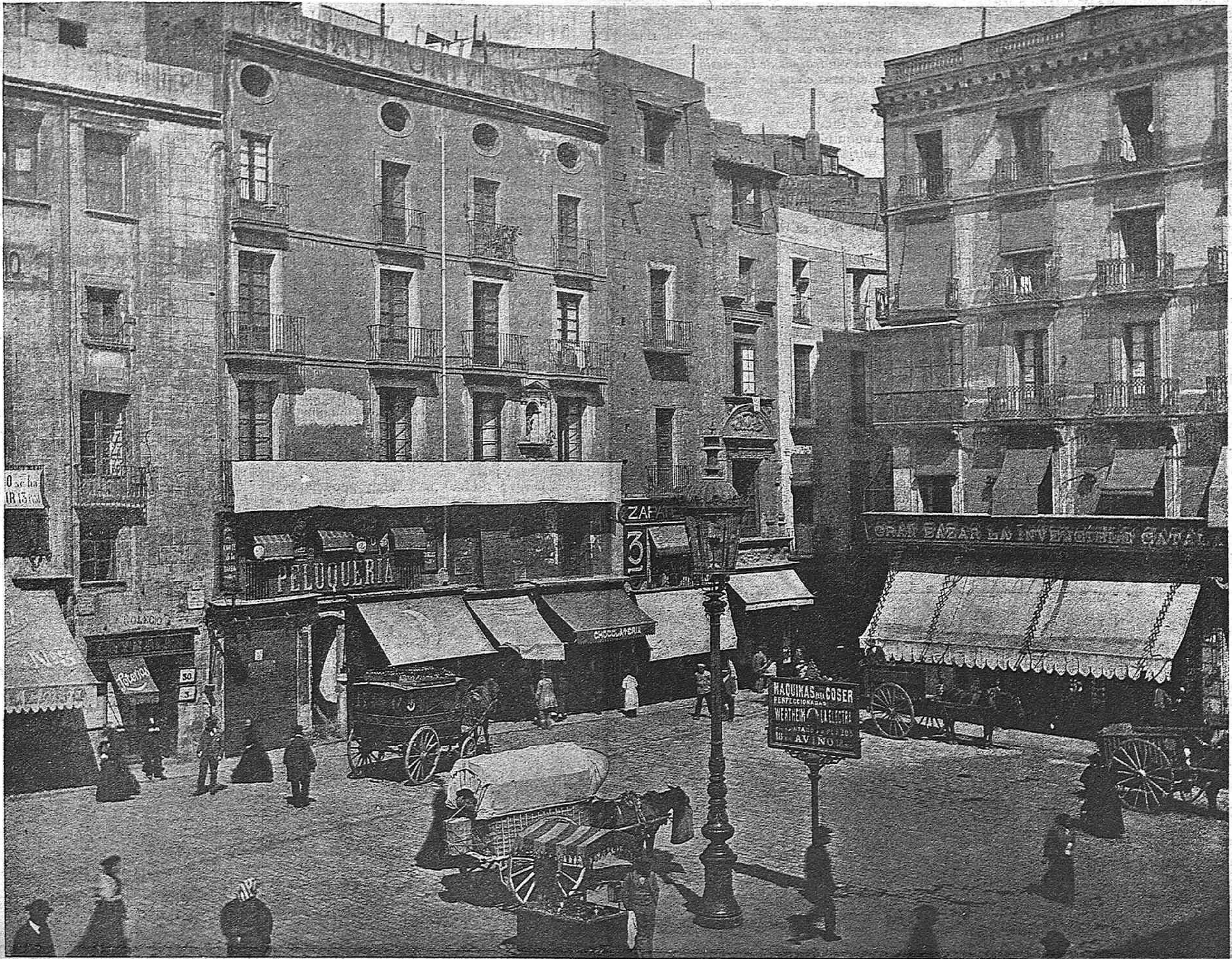
¡Deixeula passá!

Y l' picot al fi s' aixeca sobre l' casal insegú y 'ls vells mahons s' esmicolan en pols que l' vent se 'n endú. Un sacudiment eléctrich agita als espectadós, y, entonat per cent mil bocas, ressona un himne gloriós: —¡Visca la Reforma que 'ns porta ayre y pal...

Avuy se comensa... ¿Quán s' acabará?

C. GUMA

Lo que farà desaparèixer la Reforma al obrirse la gran via. A

Plassa del Angel.—La Boria.

contra de la proposició que el partit obrer anglès es anti-socialista? Nada de eso. Casi todos los oradores que han hablado contra la proposición socialista son declaradamente socialistas. Son socialistas y consagran la mayor parte de su vida a propagar el socialismo. Pero si tratan de propagarlo no pretenden, en cambio, imponerlo. Son propagandistas del socialismo, pero no son jacobinos socialistas.

Y Bruce Glaziers, director del Labour Leader, popular senmanari anglès entusiastament socialista, afegeix (y dono 'l text castellà tal com el trobo, sense sisquerra traduhirlo al català):

«En nombre del Partido Obrero Independiente, que es la organización socialista que ha alcanzado mayor éxito en el país, declaro que no deseamos imponer el socialismo a ninguna institución que no lo desee, que nuestro mayor placer es colaborar con los trade-unionistas, que gracias a esta unión contamos con poderoso partido obrero en la Cámara de los Comunes. El socialismo es una fuerza concreta que no ha menester de ser impuesta a las asociaciones obreras. Triunfará desde fuera.»

¡Magnífich! Té rahó 'l intel·ligent y digníssim apòstol del socialisme. L'ideal socialista es prou pur, prou fort, prou gran, pera que pugui sentir la debilitat de la tiranía, ni caure en l'error de la intransigència. Sab que 'l pervindre es seu; que la Humanitat està destinada a pertèixerli, qu' es l' únich que pot resoldre 'l gran problema de la vida, acabant ab las monstruosas desigualtats socials; y, ni 's desconcerta quan se 'l contradeix, ni s' impacienta per la tardansa del triomf.

Com tot lo que està destinat a véncer, el socialisme treballa ab paciència y fermesa, y davant del món assombrat, sos apòstols d' Inglaterra, desplegan la bandera de la tolerancia sense limits, al mateix temps que rebutjan tota professió de fé imposada per la forsa.

La lliassó que 'ls obrers inglesos acaban de donar a tots els treballadors del món, es gloriosa; ella vé a demostrar a la Humanitat lo que será en el día en que, doctrina tan generosa, ompli ab son amor a tots els cors, y ilumini ab sa llum redemptora a tots els cervells.

N. BAS Y SOCIAS

Un rigodón d' honor

EN el ball de màscaras, celebrat el dissapte a la Casa del Pueblo, s' hi ballà un rigodón en honor del món assombrat, sos apòstols d' Inglaterra, desplegan la bandera de la tolerancia sense limits, al mateix temps que rebutjan tota professió de fé imposada per la forsa.

Segons la Gaceta xina, «fué evidentemente un éxito, más apreciable en estas circunstancias en que la voz del jefe, resonando a través de los Pirineos, nos dice que su mejor consuelo y aliento es la confianza de que la obra

por ÉL realizada perdurará por el esfuerzo de todos.»

De sopte, y al acabarse la primera part del ball, un aplauso retumbó en la sala; todas las miradas varren dirigirse al escenari. D. Emiliano había aparecido de improviso, recomendando silencio.

Aquesta aparició de improviso produhí en el cos de ball, y en tot el poble de la Casa, una impressió espantarrant.

Figúrinse quin moment més solemne y més rrevolucionari. D. Emiliano había aparecido de improviso y recomenava silenci desde la Tribuna de la Casa.

Qui més, qui menos, tothom va creure's que la marxa del ilustre caudillo en automòvil, pera conferenciar ab l' Estévez, havia donat per resultat la proclamació de la República, ó bé que la revolució había estallat a Brusselas y havian nomenat president a D. Prudencio.

Pero no hi havia res d' aixó. La cosa era molt més seria y trascendental; era necessari probar a D. Lacandro que en plé Carnestoltas no s' olvidan del que ha de redimirlos, y que si ballan es no més pera probar el carinyo inquebrantable que al seu quefe y mestre coreogràfic professan.

D. Emiliano, una vegada fet el silenci y ab la solemnitat que 'l cas requeria, proposà al pueblo que aixís com en las festas palatinas se balla un rigodón en honor de la testa coronada, el pueblo reunido en su hogar—paraulas de D. Emiliano—debia también danzar a los acordes de un número respetuoso de música en honor de la testa que té per tapadora el famos jipi.

La orquesta—diu la Gaceta xina—atacà l' Himno a Lerroux, perque D. Lacandro també té Himno, com en Riego y en Garibaldi, y a continuació ballaren las parellas un rigodón en honor del que en lloch d' anar a París a conferenciar ab l' Estévez, y a Brusselas ab en Fournemont, va quedar-se a Perpinyà pera que la seva veu pogués atravesar més fàcilment els Pirineus.

Després d' aquest homenatge tan magestuós, y a proposta també del incommensurable lletrat D. Emiliano, els ballarins de la Casa del Pueblo firmavan un telegrama de salutació a D. Prudencio.

Y aquí tenen vostés explicada la causa de que engrany el Carnestoltas hagi resultat tan deslluhiat a la Rambla y al passeig de Gracia.

Tota l' animació carnavalesca s' havia concentrat en l' establiment del caudillo.

¡Qué sigui la enhorabona!

Tot es excusable, menos l' indiferentisme en els negocis públics.—Mirabeau.

Creo en Cataluña (1)

HACE algunos años, quizá quince, se celebró en Reus, mi país natal, un Congreso catalanista. De catalanismo sólo sabía yo, entonces, lo que me había contado, burla burlando, mi malogrado maestro Salvador Vilanova. Confieso que me pareció ridículo el empeño de aquella gente, y que presencié sus sesiones con la curiosidad del que observa un objeto raro y antiguo, al mismo tiempo. Pocos años después, quizá cinco, hube de salir de España, por mi mal, y al regresar, después de vivir una temporada en el extranjero y otra en Madrid, no me parecían tan fuera de razón las preferencias que algunos catalanes sienten por su gente y su tierra, y así hube de manifestárselo a mi amigo Jaime Brossa, tan pronto nos vimos, después de habernos separado en la capital de Inglaterra, a donde nos trajo el odio de Cánovas.

Poco a poco, me fui convenciendo de que el pueblo catalán era un pueblo superior, inteligente, activo, rápido en la concepción y en la ejecución; artistas hasta en los trabajos manuales; filósofos hasta en los quehaceres más frívolos y en cuyas condiciones no pude reparar antes, porque no había tenido medida de comparación.

Recuerdo que publicando La Revista Blanca escribí en ella estas ó parecidas palabras: «El obrero catalán es el más intelectualizado del mundo; lo creo superior al obrero inglés.»

Unánimemente impugnó mi tema con las paradojas que le hace escribir su afán por singularizarse; pero de ahí no pasó mi nacionalismo ni sospeché que el convencimiento que sobre Cataluña había yo adquirido, al tratar otra gente que la catalana y al meterse en Cataluña, para explotarla políticamente, un puñado de vividores, podía convertirse en una acción social y literaria.

Mas desde entonces he ido viendo cómo España muere por culpa de los gobernantes que toleran los gobernados; he ido viendo cómo España se aniquila, se despuebla, se empobrece y cómo Cataluña hace esfuerzos de gigante para no morir ahogada en la ignorancia, en la pobreza y en la holganza cual los pueblos feudo de mandarines y de eunucos. Cataluña con esta su actitud justificada, una vez más, el concepto que yo me formé de ella y como hombre de amores, de combate y de justicia, he de ayudar a Cataluña por una ética y una fuerza, que aunque está en mí, es superior a mí mismo, y que dice que cuanto yo haga en bien de Cataluña, es en mal del zángano político y social.

«Dejé de ser por ello internacionalista, como se decía antes, ó cosmopolita, como se dice hoy? No, por cierto. Supongamos que Cataluña no es una región; que es

un individuo, trabajador, inteligente, limpio, activo, y que ese individuo se ve desbalizado por una turba de truhanes y de farsantes que no tienen más mérito que haber hecho una profesión de no tener ninguna. Pues bien; ayudad al que se negase a rendir tributo a una turba de listos y hasta a vivir con ellos, no sería un acto de patriotismo; sería un acto de justicia. De ahí porque yo ayudo a Cataluña.

A otra prueba quiero someter yo la razón de vida que siente Cataluña.

La protesta catalana se metió a política, a política sería, pero a política al fin.

No se concibe política sin engaño y sin verbo. Por eso en política es más, no el que obra mejor, sino el que habla mejor. Así, pues, el hombre político, como los Estados políticos, no pueden dar la impresión de una grandeza, y en este sentido Cataluña, si es superior a otros pueblos, no es aún un pueblo armónico, ético, grande.

Ya encarrilada Cataluña por las vías de la política, la fuerza misma de las cosas ha hecho que unos de sus diputados se inclinaren a la derecha de la política monárquica, que es causa de la pobreza de España, y que otros representantes de Cataluña se acercaran a la izquierda de la misma política, participe en los males que todo español sufre.

¡Si buscas el apoyo de Maura, para buscar un principio catalanista, no creas en tu pueblo! ¡Si buscas el apoyo de Moret, para que triunfe un principio regionalista, no creas en la fuerza de tu pueblo!

¡Vas al charco! No te estrañe si vuelves salpicado de lodo.

Mas yo creo en la fortaleza, en la claridad y en la virtud de mi pueblo y espero la formación de un ánimo sereno, que lo mismo puede ser el de un hombre que el de una ciudad, que diga desde lo alto del Montseny: «Lo que te den los de la derecha, servirá sólo para amortiguar tu espíritu; lo que te den los de la izquierda sólo servirá para entretenerte é inutilizarte. Confía únicamente en tí, trabaja para tí. A Madrid no has de ir más que para justificar tu protesta, aprovechando las ocasiones que te den, y serán muchas, los políticos de oficio. A cada chanchullo has de gritar: ¿Veis? ¡por esto protesta Cataluña! A cada inmoralidad has de decir: ¿Veis? ¡por esto protesta Cataluña! A cada atropello apostrofarás con toda la fuerza de tus pulmones: ¿Veis? ¡por esto protesta Cataluña! La tarea será larga, muy larga, porque la política española no vive más que de chanchillos, de inmoralidades y de atropellos. ¡Así justificarás tu rebeldía, Cataluña; así llamarás sobre tí la atención de las justicias populares! Si vas a Madrid, Cataluña mía, a demostrar que tienes verbo, estás perdida. El verbo mata a España. Acción, vida, obras, hechos hacen falta.»

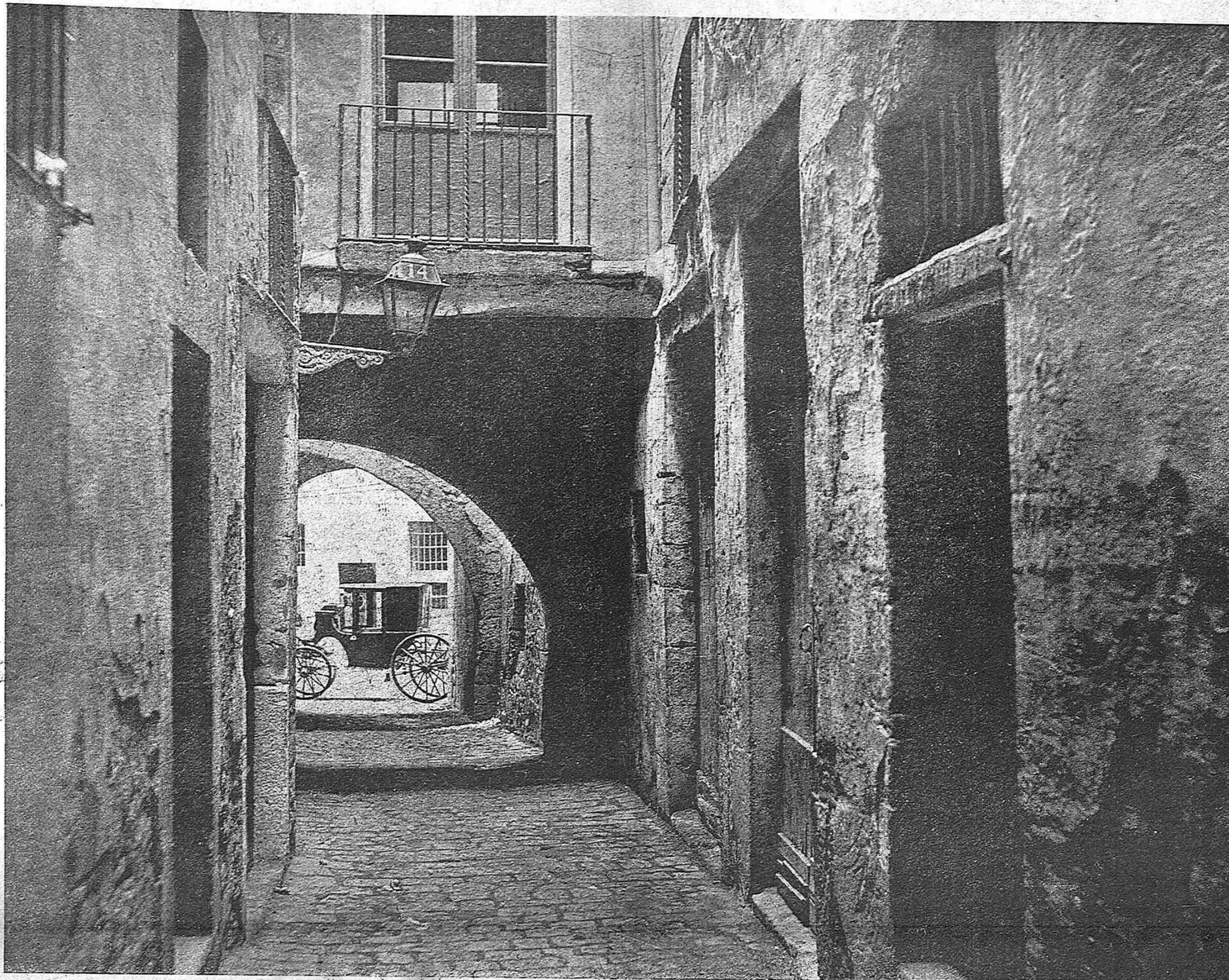
Yo espero un ánimo sereno y fuerte que de esta suerte hable; un ánimo que lo mismo puede ser de un hombre que de un pueblo.

¡Yo creo en Cataluña!

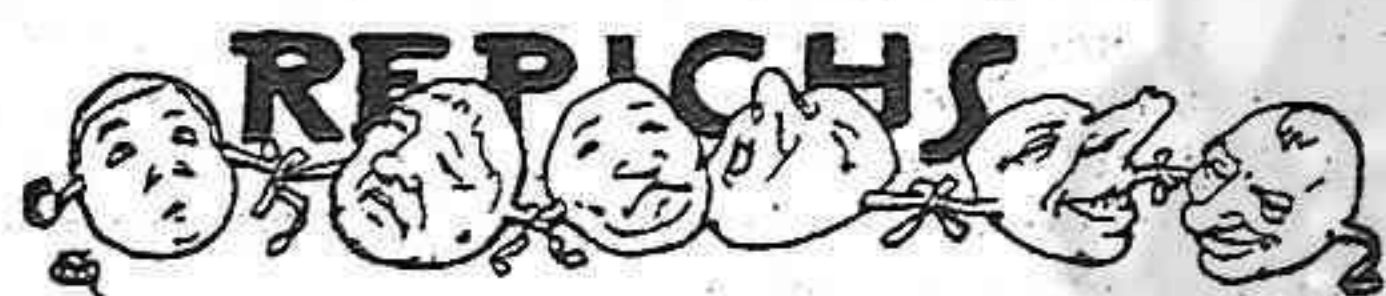
FEDERICO URALES

(1) Desde Madrid ens envía el distingit escriptor don Frederich Urales aquest article, que ab gust insertém.

Lo que farà desaparèixer la Reforma al obrirse la gran via A

Carrer de Tres Voltas.

El decret del ministre de la Governació sobre las porterías ha tingut la especial gracia de no agradar á ningú.

Fins el *Brusi*, el conservador y gubernamental *Brusi*, combateix la disposició del Sr. La Cierva, la qual troba que podria molt bé quedar reduhida á un sol article que digués aixís: «Totas las casas de vehinat tindrán á la escala un guardia d'ordre públich nombrat pel Govern y pagat pel amo de la casa.»

¿Que tal?
 ¿No sab, oh La Cierva, lo que vol di aixó?
 Pues, que l' *ha metido*, pero de debó.

Un periódich extranger assegura que 'l zar de Rusia ha acabat un drama.

¿Tan desocupat está el senyor Nicolau que fins té temps pera entretenirse ab aquestas cosas?
 De tots modos, que no 's dongui massa *pisto* per xó.
 Si ell ha acabat un drama, també hi ha qui diu que 'l seu poble ha comensat una tragedia.
 Ara lo que falta saber es quin' obra tindrà més éxit.
 Si la del poble ó la del emperador.

¿Vindrà perque vegi 'l poble que 'l terror á n' ell no espanta?
 ¿Vindrà per sa simpatia á la terra catalana?
 ¿Vindrà per veure 'ls canóns de una poderosa esquadra...?
 No sabém perque vindrà, pro diguém las cosas claras, nosaltres suposém qu' es perque li darà la gana.

Ab motiu de las festas del Centenari de la Batalla del Bruch, hi ha 'l pensament d' il·luminar una nit totas las montanyas de Montserrat.
 El Ministre d' Hisenda diuhen qu' ha proposat ferho ab cerillas compradas al estanch, y molta gent també hi ha dit la seva tirant plans.
 Sembla que l' idea que prevaldrá será l' enquitrament de totas las puntas y calarhi foch.
 Ho anirém á veure.

Dimars va arribar el senador per Guadalajara. Era el dimars de Carnestolts.

Encare que hagués anat molt ben disfressat, pera aixó, l' hageran conegut.
 Perque á n' en Sol sempre se 'l coneix.
 Se 'l coneix en la companyia que porta.

El quartel general dels lerronxistas s' ha traslladat á París.
 L' amo ja hi es. Y diu que si li proba s' hi quedarà.

Pobra *cié* de París, ja pots apartar las criaturas, que aviat cremará *por los cuatro costados*.
 Y allavoras sí que tornarà á estar de moda aquella cansó:

¡París s' enciende,
 s' enciende París!

Demá passat, l' anada á Sant Medí.

Cada any son més numerosos els devots d' aquest sant, á jutjar pels excursionistas que van á la clásica ermita.

Pero la majoria, més que pel sant, hi van per l' arrossada á sota als pins.
 S' han convenus que aquest es el millor *Medí*.
 Y el millor *medi*...cament.

El dia d' anarla á enterrar y com á funció de desagris, va haverhi professó.

La professó anomenada de la *Bona Mort*.
 Pero la animació va ser tota á las montanyas vehinas abont, per contra, s' agraviava á la sardina enterrantla ben fondo.

Heus aquí com las cosas varían ab el temps. Antigament, gran concurrencia á la professó de la *Bona Mort*; ara, tothom á la romeria dels *Bons Talls*.
 Y, com si ho vejessim: *Esto matará á aquello*.

CORRESPONDENCIA

Caballers: Joseph Trilla, Francisco Carré, Joseph Juyent, Bernat Cañas, Isidret de Gracia, Noy de Sucre, V. Piñol, y Dr. Carlos: No acaban de fé 'l pes.
 Caballers: Manel Soms, Josep Murell, Moka Soka y Companyia, Samatruquis, Un burro, y Pepet de Pobolleda: Bona mesura.

Caballer: P. Sanromá: Efectivament, no 'ns havíam fixat en el destí que hi donava. Quí s' havia d' anar á creure! Si encare faltan nou ó deu mesos...—Pere Mañólet: Els acudits tenen bastanta punta. Val més aquí que á cal apotecari.—Aleix Punsoda: Es ignocentona. Y ho sento per la Carmeta.—Lluís Rocalba: Sab que ho he llegit per dugas vegadas y encare no ho he entés!...—L' Avi de la Montserrat: Entre 'ls epigramas qu' envia n' hi ha realment algun de xistós. Aixó, inútil dirli, es una bona senyal.—R. N.: Las cantarellas bilingües han de ser de gran originalitat y molt graciosas pera estar una mica bé.—Miguel Fou: Home, aixó té molt interés pera 'ls que 's troban á ultra-mar... Pero pera 'ls d' ultra-terra no 'n té gayre.—Un aprenent de Campaner: Mes endavant, si s' aplica.—J. Vidal: No hi ha espay pera cartas llargas; procuri condensar la narració dels fets en deu líneas y aixís la inserció es més probable.—R. Suaus: No estém per *tardorencas* ara. Cada cosa al seu temps.—J. Closas: Si aixó es més llarch que un article de fondo. Li estimaré que aprenqui de concretar.—Wamba Moll: Quina culpa hi tenim, nosaltres, si no hi ha cap noya que 'l vulgui?... No sab que las xicotas d' avuy ja no son románticas?—J. Torrens: La seva prosa es molt rebeca. Li prego que un' altra vegada s' ho fassi escriure per algú que 's deixi entendre. Eh?... Y no s' ho prengui á mal.—Joseph Sabas: Ay, Sabas! *iSabas* que aixó es bastant mal escrit?—Un pagés republicà: No fem cap cas de las cartas sense firma autèntica. ¿Y quin catalá es aquest que vosté escriu?

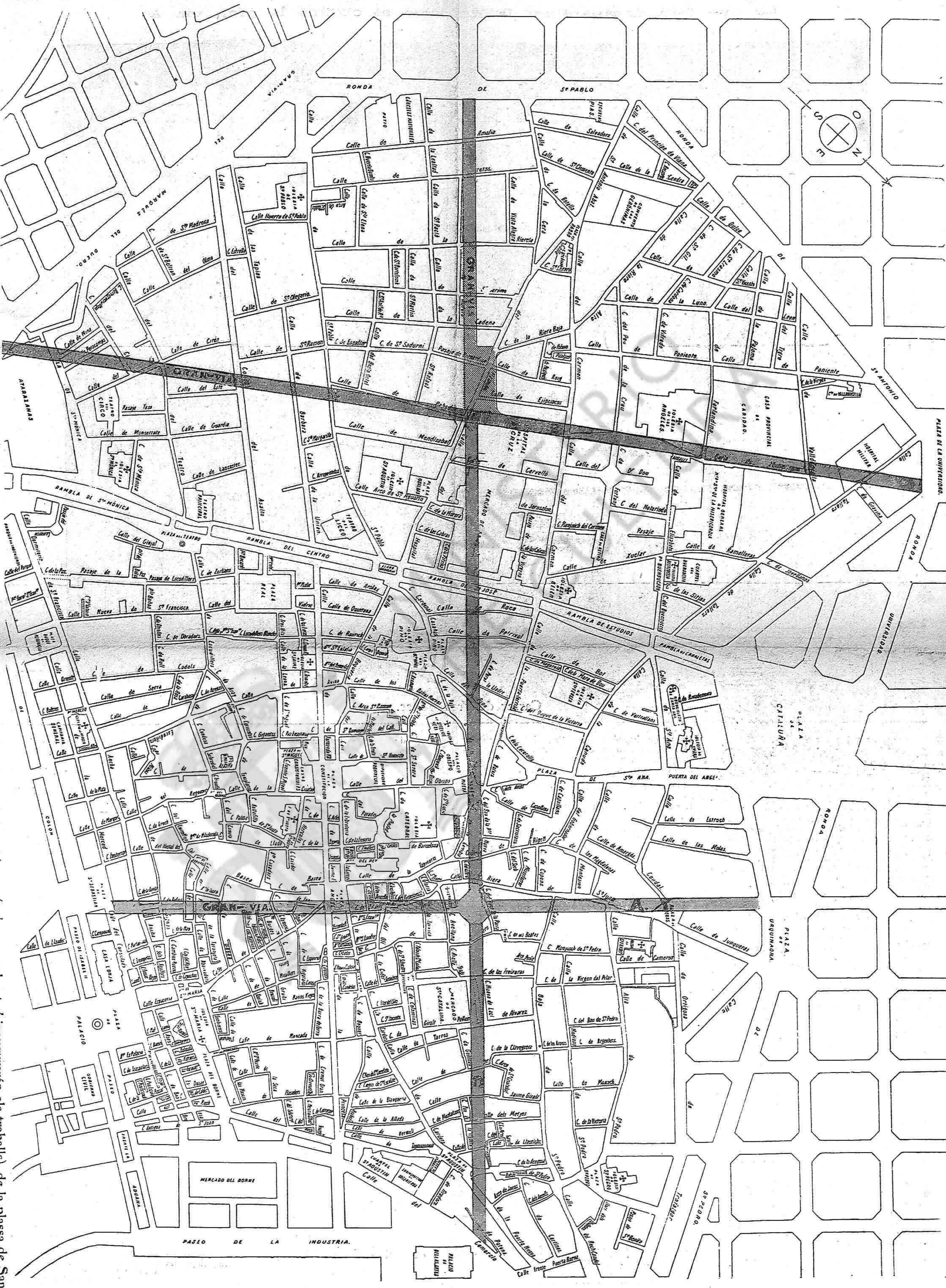
La visita

—¿A que li endavino, senyor Maura, per qué ha vingut?
 —¿Per qué?
 —Per buscar dida.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8
 Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Plan general de la Reforma de Barcelona

Apareixen marcades en el plan las tres grans vies A, B y C.—Las obras comensaran per la via A, qu' est' dividida en tres seccions: primera, (qu' es per ahent s' inauguraran els treballs), de la plassa de Sant Sebastia a la del Angel; segona, de la plassa del Angel al carrer Baix de Sant Pere; tercera, desde aquest carrer fins a la plassa de Junqueras, empalmant ab el carrer de Bilbao.